

Datum vytištění: 21. 8. 2024

Rozsah platnosti:

ORLEN Unipetrol RPA s.r.o. (včetně odštěpných závodů BENZINA a POLYMER INSTITUTE BRNO)

PRÁCE VE VÝŠKÁCH

Schválil:

Jednatel společnosti

Platnost od:

1. 9. 2024

Správce dokumentu:

ORLEN Unipetrol RPA s.r.o. - Odbor systémů řízení

Zpracovatel:

ORLEN Unipetrol RPA s.r.o. - Úsek bezpečnosti – Radim Pavlíček

Dokument je majetkem společnosti ORLEN Unipetrol RPA s.r.o.
Rozšiřování kopií mimo společnost je zakázáno s výjimkou jejich poskytnutí externím subjektům pro účely výběrových řízení a pro účely plnění smlouvy se společností.
Vytisknutá kopie je neřízený dokument.

Seznam změn

Číslo změny	Číslo strany		Předmět změny	Platnost od	Schválil (funkce, podpis)
	vyjmuté	vložené			
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					

Upozornění: Změnové řízení je prováděno dle směrnice 821.

Obsah

1	Účel	4
2	Rozsah platnosti	4
3	Pojmy, definice a zkratky	4
4	Práce ve výškách	5
4.1	Zajištění proti pádu osob	5
4.2	Otvory v podlaze, terénní prohlubně.....	6
4.3	Zajištění proti pádu předmětů a materiálu	6
4.4	Zajištění pod místem práce ve výšce a jeho okolí, shazování předmětů.....	6
4.5	Práce nad sebou	7
4.6	Vertikální doprava materiálu, pracovních prostředků a předmětů	7
4.7	Práce na střeše	7
4.8	Používání pojízdných pracovních pohyblivých a zvedacích plošin (dále jen plošin).....	7
4.9	Dočasné stavební konstrukce, žebříky	8
4.10	Přerušování práce ve výškách.....	8
4.11	Mimořádná událost, evakuace	8
5	Odpovědnost	8
6	Seznam souvisejících dokumentů	8

1 Účel

Směrnice stanovuje podmínky pro zajištění bezpečnosti osob ohrožených pádem při provádění prací ve výšce a nad volnou hloubkou a podmínky pro zabezpečení pracovišť těmito činnostmi dotčenými.

Porušení pravidel uvedených v této směrnici lze vnímat jako hrubé porušení BEZPEČNOSTI, a jako takové lze toto jednání postihnout až absolutním zákazem vstupu přestupce do Areálu a postihem jeho zaměstnavatele dle uzavřené a platné smlouvy a rovněž dle obecně závazných platných právních předpisů.

2 Rozsah platnosti

Dokument je platný pro následující označené společnosti / odštěpné závody:

ORLEN Unipetrol RPA s.r.o.   BENZINA, odštěpný závod

POLYMER INSTITUTE BRNO, odštěpný závod

Toto vydání nahrazuje směrnici 420 „Práce ve výškách“, 1. vydání ze dne 1. 12. 2018.

Směrnice je závazná pro zaměstnance společnosti a odštěpných závodů a dále pro externí dodavatele (kontraktory a subkontraktory).

Dostupnost směrnice pro externí dodavatele (kontraktory a subkontraktory) je zajištěna prostřednictvím Internetu:

<http://www.unipetrolrpa.cz/CS/sluzby-areal/chempark-zaluzi/Stranky/zavazne-normy-a-informace.aspx>

3 Pojmy, definice a zkratky

Evidenční list OOPP	- list sloužící k záznamu revizí a periodických prohlídek konkrétního OOPP.
Kolektivní zajištění	- schválené ochranné a záchytné konstrukce (ochranné zábradlí, ochranné ohrazení, lešení, poklapy, záchytné ohrazení, záchytné lešení, ochranné sítě, pracovní plošiny, apod.) s dostatečnou únosností.
Kotevní bod	- bod nebo místo kotvení OOPP proti pádu z výšky. Jakékoliv upínací místo, které se určuje dle nařízení vlády č. 362/2005 Sb. buď technologickým postupem konkrétní práce, nebo ho určuje odborně způsobilý zaměstnanec určený zaměstnavatelem. (např. OZO v prevenci rizik, vedoucí zaměstnanec)
Kotvící bod	- pevný bod na kotvícím zařízení, který je určen pro připojení OOPP proti pádu výrobcem kotvícího zařízení.
Kotvící zařízení	- sestava jednoho nebo více kotvících bodů (nebo pohyblivé kotvící body), které jsou určeny pro použití jako část systému ochrany osob proti pádu.
Mimořádná událost	- časově a prostorově ohraničená nežádoucí událost, mající za následek ohrožení nebo poškození zdraví nebo života osob, majetku, životního prostředí, pracovního prostředí, reputace.
Ohrožený prostor	- prostory, nad kterými se pracuje, a v nichž vzhledem k povaze práce hrozí riziko pádu osob nebo předmětů.
OOPP	- osobní ochranné pracovní prostředky.
Osobní zajištění	- OOPP pro pracovní polohování a prevenci proti pádům z výšky (pracovní polohovací systémy) a proti pádům z výšky (systémy zachycení pádu). Používají se samostatně nebo v kombinaci prvků a součástí systémů a v souladu s návody k používání dodanými výrobcem.
OZO v PR	- odborně způsobilá osoba v prevenci rizik.
Společnost	- ORLEN Unipetrol RPA s.r.o.

4 Práce ve výškách

4.1 Zajištění proti pádu osob

4.1.1 Kolektivní zajištění a osobní zajištění

Ochrana osob proti pádu musí být provedena kolektivním nebo osobním zajištěním na všech pracovištích a přístupových komunikacích nacházejících se v libovolné výšce nad vodou nebo nad látkami ohrožujícími v případě pádu život nebo zdraví osob například popálením, poleptáním, akutní otravou, zdušením a na všech ostatních pracovištích a přístupových komunikacích, pokud leží ve výšce nad 1 m nad okolní úroveň, případně pokud pod nimi volná hloubka přesahuje 1 m.

4.1.2 Kolektivní zajištění

Ochranu proti pádu zajišťuje zaměstnavatel přednostně pomocí prostředků kolektivní ochrany (dále jen kolektivní zajištění), kterými jsou zejména technické konstrukce, např. ochranná zábradlí, poklopy, záchytná lešení, sítě a dočasné stavební konstrukce např. lešení.

4.1.3 Osobní zajištění

Prostředky osobní ochrany, kterými jsou osobní ochranné pracovní prostředky proti pádu (dále jen osobní zajištění), se použijí v případě, kdy povaha práce vylučuje použití prostředků kolektivního zajištění nebo není-li použití těchto prostředků s ohledem na povahu, předpokládaný rozsah a dobu trvání práce a počet osob účelné nebo s ohledem na bezpečnost osob dostatečné. Patří sem především bezpečnostní postroje, zachycovač pádu s tlumičem pádu, karabiny, samonavíjecí systémy apod.

4.1.3.1 Osobní zajištění je podle jeho charakteru určeno k:

- zamezení přístupu do prostoru, v němž hrozí nebezpečí pádu (1,5 m od okraje volné hloubky),
- udržování osoby v pracovní poloze tak, že pádu z výšky je zcela zabráněno,
- bezpečnému zachycení při pádu.

4.1.3.2 Prostředky osobního zajištění musí:

- odpovídat právním a ostatním požadavkům a musí být používány v souladu s pokyny výrobce a touto směrnicí a pouze pro činnosti, pro které jsou určeny. Vhodný pracovní prostředek osobního zajištění a místo jeho upevnění (kotvicí zařízení, kotevní bod) určuje zpracovatel technologického nebo pracovního postupu nebo osoba, která práce ve výškách řídí. Kotevní body musí být ve směru pádu dostatečně odolné (např. traverzy, nosníky, trámy apod.),
- být po celou dobu užívání evidovány zaměstnavatelem prostřednictvím „Evidenčního listu“,
- být používány pouze osobami seznámenými s podmínkami pro jejich použití (včetně možných kotevních míst) a s odpovídající zdravotní způsobilostí. Seznámení a ověření znalostí je realizováno prostřednictvím úseku bezpečnosti pro vlastní zaměstnance společnosti,
- být minimálně 1x ročně prohlíženy a zkoušeny v souladu s pokyny výrobce a dále pak podrobeny funkční zkoušce po každé mimořádné události (zachycení osoby, extrémní namáhání, apod.). Termíny pravidelných kontrol jsou zajišťovány prostřednictvím úseku bezpečnosti pro prostředky ve vlastnictví společnosti,
- být vždy před jejich použitím vizuálně zkontrolovány uživatelem se zaměřením na kompletnost, provozuschopnost a nezávadný stav,
- být vyřazeny z užívání v případě jejich poškození, nekompletnosti nebo zachycení pádu.

4.1.3.3 Při použití prostředků osobního zajištění je nutné zejména zajistit aby:

- kotevní bod byl umístěn, pokud je to technicky možné, ve výšce nad hlavou osoby provádějící práce. Pokud to není možné a zaměstnanec se jistí v úrovni chodidel, je nutno brát v úvahu, že k bezpečnému zachycení pádu je potřeba minimálně 6,3 m pádové hloubky,
- v případě pádu, měl uživatel dostatek volného prostoru nad překážkou (terén, podlaha, konstrukce apod.) Je nutné brát zřetel na výšku uživatele, místo umístění kotvicího bodu a délku roztrženého tlumiče pádu (ten se může v případě pádu rozvinout z původní délky cca 20 cm až na délku 160 cm v závislosti na váze uživatele a délky pádu),

- celotělový postroj pro zachycení pádu byl vybaven:
  - přípojným okem ve tvaru písmene D (na hrudi nebo na zádech) označen písmenem A. Postroje, které jsou na hrudi vybavena dvěma popruhovými oky (místo přípojného oka), musí mít tato oka při používání vždy spojena karabinou s pojistkou,
  - karabinou s pojistkou,
  - lanem (popruhem, elastickým lanem) s tlumičem pádu,
  - hákem na konci lana.
- V případě potřeby přechodu na jiný kotvicí bod pak zachycovací postroj se dvěma lany, každý zakončen hákem.
- při přesunu na jiné místo upevnění (kotevní bod) byla osoba provádějící práci ve výškách stále zabezpečena osobním zajištěním,
- zaměstnanci nepracovali osamocně bez dohledu dalšího zaměstnance, pokud jejich ochrana není zajištěna jinak, např. nastavením telefonických kontrol dle dohodnutého časového intervalu, prací pod kontrolou kamerového systému apod. Pokud zaměstnanec pracuje osamocně, musí být popsáno pracovním postupem včetně posouzení rizik před začátkem samotné práce,
- maximální délka všech prvků pro spojování (tlumič pádu, spojovací lano, karabiny, háky) nesmí překročit 2 metry.

4.1.3.4 Prostředky osobního zajištění musí být použity i v případě nutnosti vyklonit se z míst vybavených kolektivním zajištěním.

4.2 Otvory v podlaze, terénní prohlubně

4.2.1.1 Otvory v podlaze a terénní prohlubně, jejichž půdorysné rozměry ve všech směrech přesahují 0,25 m musí být bezprostředně po jejich vzniku zakryty poklopy o odpovídající únosnosti zajištěnými proti posunutí.

4.2.1.2 Volné okraje otvorů (např. odkryté roštové dílce, odkryté poklopy kanálů, vzdálenost lešenářských podlážek od líce zdí) musí být zajištěny technickým prostředkem ochrany proti pádu, například zábradlím nebo ohrazením.

4.3 Zajištění proti pádu předmětů a materiálů

4.3.1 Veškerý materiál, nářadí a pomůcky musí být přepravovány, uloženy, popřípadě skladovány ve výškách tak, aby byly po celou dobu uložení zajištěny proti pádu, sklouznutí nebo shoení větrem během práce i po jejím skončení. Jedná se i o zabezpečení drobných prvků s ohledem na roštové podlahy a konstrukce s volnými prostupy.

4.3.2 Pracovní nářadí je zakázáno zavěšovat na části oděvu, pokud k tomu není speciálně upraven nebo není použita vhodná výstroj.

4.3.3 Konstrukce pro práce ve výškách nelze přetěžovat; hmotnost materiálu, pomůcek, nářadí, včetně osob, nesmí překročit nosnost konstrukce stanovenou v průvodní dokumentaci.

4.4 Zajištění pod místem práce ve výšce a jeho okolí, shazování předmětů

4.4.1 Před zahájením jakékoliv práce je nutné vždy bezpečně zajistit ohrožený prostor. S ohledem na vyhodnocení rizika při práci na vysokých objektech, například na komínech, stožárech, chladicích věžích apod., je ohroženým prostorem pás o šířce stanovené **tabulkou - 1** kolem celého obvodu paty objektu. Zajistit prostor lze například vyloučením z provozu ohrazením, dozorem, apod.

Tabulka 1 – vymezení ohroženého prostoru:

Výška pracoviště	Zabezpečený prostor (m)	Zabezpečený prostor při použití kladky nebo vrátku (m)
do 3 m	dle místních podmínek	dle místních podmínek
od 3 m do 10 m	1,5 m	2,0 m

Výška pracoviště	Zabezpečený prostor (m)	Zabezpečený prostor při použití kladky nebo vrátku (m)
od 10 do 20 m	2,00 m	2,50 m
od 20 do 30m	2,50m	3,00 m
nad 30 m	1/10 výšky objektu	1/10 výšky objektu + 0,5 m

4.4.2 Shazovat předměty a materiál na níže položená místa lze jen za předpokladu, že:

- místo proti dopadu je zabezpečeno proti vstupu osob (ohrazením, vyloučením provozu, dozorem) případně, dle vyhodnocení rizik konkrétní práce, kombinací několika opatření,
- okolí místa dopadu je chráněno proti případnému odrazu nebo rozstříku shozeného materiálu,
- je shazován uzavřeným shozem až do místa uložení,
- jsou provedena opatření zamezující nadměrné prašnosti, hlučnosti případě jiných nežádoucích účinků.

4.4.3 Nelze shazovat materiál v případě, že není možné předpokládat místo dopadu.

4.5 Práce nad sebou

4.5.1 Práce nad sebou lze provádět pouze výjimečně, pokud se bez nich z pracovně-technických důvodů nelze obejít. Technologický postup musí obsahovat způsob zajištění bezpečnosti osob na níže položeném pracovišti.

4.5.2 Pod místy vytahování, zvedání a spouštění materiálu musí být zajištěn dostatečný volný prostor pro manipulaci s materiálem. Po celou dobu těchto prací musí být do ohroženého prostoru zamezen přístup osobám, které nejsou pro tyto práce určeny.

4.6 Vertikální doprava materiálu, pracovních prostředků a předmětů

4.6.1 Vertikální doprava materiálu musí probíhat v kterémkoliv okamžiku řízeným způsobem (např. spouštěním - malé pytle, popřípadě pomocí jeřábu).

4.6.2 Při vertikální dopravě materiálu, pracovních prostředků a předmětů pomocí lana a karabiny je třeba vždy zajistit, aby nedošlo v žádném případě k vysmeknutí lana z rukou a následně k pádu zdvihaného/spouštěného břemene. Konkrétní způsob tohoto zajištění, vzhledem k rizikovosti, určí vždy vedoucí prací či jeho nadřízený.

4.6.3 K dopravě materiálu, pracovních prostředků a předmětů je zakázáno používat prostředky pro osobní ochranu proti pádu.

4.7 Práce na střeše

4.7.1 Zaměstnance vykonávajícího práce na střeše je nutné chránit proti:

- Pádu ze střešních pláštěů na volných krajích
- Propadnutí střešní konstrukcí

4.7.2 Ochranou proti pádu ze střechy se rozumí nejenom po obvodu střechy, ale i do světlíků, technologických a jiných otvorů.

4.8 Používání pojízdných pracovních pohyblivých a zvedacích plošin (dále jen plošin)

4.8.1 Plošiny a koše musí svou konstrukcí, provedením a technickým stavem odpovídat předpisům k zajištění bezpečnosti práce technických zařízení. Plošiny i koše musí být opatřeny vhodnými prostředky proti vypadnutí osob nebo materiálu.

4.8.2 Vhodnými prostředky je nutno zamezit samovolnému otáčení a naklánění plošiny nebo koše (např. pomocí otočného závěsu nebo zavěšením na větší počet lan).

4.8.3 Plošinu nebo koš je nutno před každým použitím zkontrolovat, aby byla zajištěna dostatečná bezpečnost dopravy osob. O těchto kontrolách je nutné provést zápis.

- 4.8.4 Obsluhovat pracovní plošinu smí pouze osoba, která má pro tuto činnost příslušnou odbornou a zdravotní způsobilost a je seznámena s návodem na její obsluhu.
- 4.8.5 Před zahájením pracovní činnosti, musí být plošina pevně stabilizována, aby nedošlo k jejímu převržení.
- 4.8.6 Nejvyšší zatížení pracovního koše nesmí být překročeno. Pracovní koš musí být vybaven ochranným zábradlím o výšce min. 1,1 m.
- 4.8.7 Při práci z plošiny a ochranného koše, musí být každá osoba zajištěna proti pádu osobním zajištěním, pokud není návodem od výrobce stanoveno jinak.
- 4.8.8 Každá plošina musí být vybavena zařízením, které umožní bezpečnou dopravu z výšky na zem při výpadku poháněcí energie.
- 4.8.9 V případě, že plošina při práci zasahuje do veřejné komunikace, musí být zajištěn stálý dozor vybavený oděvem s vysokou viditelností tří. ochrany II nebo III.
- 4.8.10 Prostor pod prací z koše musí být zajištěn v souladu s článkem 4.4.

4.9 Dočasné stavební konstrukce, žebříky

Problematika dočasných stavebních konstrukcí a žebříků je řešena směrnicí 425 „Používání dočasných stavebních konstrukcí (lešení)“, resp. směrnicí 427 „Přenosné žebříky, regály, vozíky“.

4.10 Přerušování práce ve výškách

- 4.10.1 Při nepříznivé povětrnostní situaci je vedoucí prací povinen zajistit přerušování prací. Za nepříznivou povětrnostní situaci, která výrazně zvyšuje nebezpečí pádu nebo sklouznutí, se při pracích ve výškách považuje:
- bouře, déšť, sněžení nebo tvoření námrazy,
  - čerstvý vítr o rychlosti nad $8 \text{ m}\cdot\text{s}^{-1}$ odpovídá 28,8 km/h (síla větru 5 stupňů Bf) při práci na zavěšených pracovních plošinách, pojízdných lešeních, žebřících nad 5 m výšky práce a při použití závěsu na laně u pracovních polohovacích systémů; v ostatních případech silný vítr o rychlosti nad $11 \text{ m}\cdot\text{s}^{-1}$ odpovídá 39,6 km/h (síla větru 6 stupňů Bf),
  - dohlednost v místě práce menší než 30 m,
  - teplota prostředí během provádění prací nižší než $-10 \text{ }^\circ\text{C}$.
- 4.10.2 V případech, kdy je z provozně-bezpečnostního hlediska nutné provést určitou manipulaci či jinou činnost z pevných plošin, ochozů, lešení s kolektivní ochranou (pevné zábradlí) i za podmínek definovaných čl. 4.10.1, přijme osoba řídící práce, ve spolupráci s OZO v PR, opatření k minimalizaci rizik v rámci dané nebezpečné situace. Práce ve výškách s osobní ochranou (bezpečnostní postroj) jsou v těchto případech zakázány.

4.11 Mimořádná událost, evakuace

- 4.11.1 Nouzové scénáře (úraz, náhlá nevolnost, ztráta vědomí apod.) pro případ nutnosti náhlého vyproštění osoby provádějící práce ve výškách musí být posouzeny v rámci povolení řízení prací. V nouzových scénářích je nutné zohlednit zejména možnost poskytnutí první pomoci a evakuace na 0 metrů z hlediska přístupnosti místa, způsob hlášení případných mimořádných událostí (např. nutnost zajistit evakuaci prostřednictvím pracovní plošiny) a přístupnost prostředků první pomoci a dostupnosti záchranných složek pro poskytnutí první pomoci.

5 Odpovědnost

Odpovědnost je dána ustanoveními kapitoly č. 4.

6 Seznam souvisejících dokumentů

- Zákoník práce č. 262/2006 Sb. ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 309/2006 Sb. zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci
- Nařízení vlády č. 362/2005 Sb. o bližších požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na pracovištích s nebezpečím pádu z výšky nebo do hloubky
- Směrnice 427 „Přenosné žebříky, regály, vozíky“

- Směrnice 425 „Používání dočasných stavebních konstrukcí (lešení)“
- Návody na používání od výrobce